

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
RADOŚLAW KRÓL

Olsztyn, 5 listopada 2024 r.

Wydział Kontroli
WK-I.431.5.2024

Szanowny Pan
Dariusz Iskra
Starosta Lidzbarski
ul. Wyszyńskiego 37
11-100 Lidzbark Warmiński

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Lidzbarku Warmińskim, ul. Wyszyńskiego 37, 11-100 Lidzbark Warmiński, NIP: 7431863086, REGON: 510742528.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Kontroli Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie:

Michał Wasilewski – starszy inspektor wojewódzki; przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 23/2020, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.275.2024 z dn. 8 sierpnia 2024 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Dariusz Ptak – starszy inspektor wojewódzki; członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 92/2023, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.276.2024 z dn. 8 sierpnia 2024 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

[akta kontroli poz. 4, 7, 8, 21]

Kontrolę przeprowadzono w okresie 9 – 27 września 2024 r. co zostało odnotowane w książce kontroli Urzędu pod pozycją nr 3/2024.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań Starosty wynikających z ustawy o fundacjach. Okres objęty kontrolą: od dn. 1 stycznia 2020 r. do dn. 31 sierpnia 2024 r.

[akta kontroli poz. 4, 21]

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym, tj. w dniach 9 – 10 września br. rozpoczęto czynności kontrolne w Urzędzie (zapoznanie się z przygotowaną dokumentacją na miejscu w jednostce, sporządzenie dokumentacji fotograficznej, przyjęcie ustnych wyjaśnień od pracowników). W pozostałe dni kontrola była prowadzona zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów w Urzędzie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych okazano legitymacje oraz upoważnienia do kontroli, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. 2020 poz. 224), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 190), w związku z art. 12-15a ust. 2 ustawy o fundacjach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166, dalej „FundU”).

[akta kontroli poz. 10, 11]

W okresie objętym kontrolą ustrój powiatu lidzbarskiego określał statut stanowiący załącznik do uchwały nr 176/XXX/01 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dn. 30 sierpnia 2001 r., w sprawie Statutu Powiatu Lidzbarskiego (tekst jednolity ogłoszony uchwałą Nr OR.007.34.2019 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dn. 25 kwietnia 2019 r.)

Starostwo Powiatowe w Lidzbarku funkcjonowało na podstawie regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do uchwały nr OR.0025.34.2015 Zarządu Powiatu Lidzbarskiego z dn. 15 lipca 2015 r., w sprawie regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim (ze zmianami).

W okresie objętym kontrolą kierownikami kontrolowanej jednostki byli:

- Pan **Jan Harhaj** – Starosta od 8 grudnia 2010 r. do 17 lutego 2022 r. oraz od 3 marca 2022 r. do 7 maja 2024 r.,
- Pan **Dariusz Iskra** – Starosta od 7 maja 2024 r. do chwili obecnej.

Zgodnie z treścią Załącznika nr 2 do Regulaminu Organizacyjnego Starostwa (§ 1 pkt 13), do zadań działania Wydziału Organizacyjnego, należy m.in. nadzór nad działalnością fundacji. Stosownie do treści §10 Regulaminu Organizacyjnego, do obowiązków Sekretarza Powiatu należy m.in. sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem bieżących zadań przez Wydział Organizacyjny.

W okresie objętym kontrolą Sekretarzem Powiatu byli:

- Pan **Henryk Brochocki** – od 1 stycznia 1999 r. do 26 września 2021 r.,
- Pani **Dominika Wołęjsza** – od 1 listopada 2021 r. do chwili obecnej.

W okresie objętym kontrolą Naczelnikami Wydziału Organizacyjnego byli:

- Pani ██████████ – od 3 października 2017 r. do 31 października 2021 r.,
- Pani ██████████ – od 1 listopada 2021 r. do 30 czerwca 2024 r.,
- Pani ██████████ – od 1 lipca 2024 r. do chwili obecnej.

Z informacji nadesłanej przez jednostkę kontrolowaną pismem z dn. 28 sierpnia br. znak OR.514.2.2024, wynika że, osobami odpowiedzialnymi za realizację zadania objętego kontrolą byli: Pani ██████████ oraz Pani ██████████ – inspektorzy w Wydziale Organizacyjnym.

[akta kontroli poz. 10-15, 24, 25]

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 9 sierpnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 2) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 9 sierpnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze właściwości powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 3) Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji (zawiadomienie sądu o wpisaniu fundacji do KRS, aktualny statut fundacji).
- 4) Nadzór Starosty nad działalnością fundacji (art. 12 FundU) pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (sprawozdanie z działalności, korespondencja z fundacjami).
- 5) Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (analiza przedmiotu i zakresu działalności, odpis z rejestru przedsiębiorców KRS, analiza danych z rocznego sprawozdania).
- 6) Nadzór Starosty nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.
- 7) Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.
- 8) Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).
- 9) Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 dalej „TerroryzmU”) - (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Postępowaniem kontrolnym objęto 100% dokumentacji z ww. okresu.

Bieżąca kontrola jest drugą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Lidzbarku Warmińskim. Poprzednia kontrola miała miejsce w 2011 r.

[akta kontroli poz. 12, 21]

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

I. Stan faktyczny ustalony w toku kontroli.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu lidzbarskiego działały łącznie 22 fundacje, jednakże z uwagi na zmianę siedziby przez jedną z fundacji (KRS 800930 – od stycznia 2023 r. powiat olsztyński), Starosta Lidzbarki posiada akta 21 podmiotów, których zawartość (istotna dla okresu objętego kontrolą) wygląda następująco.

1. FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO "NAD SYMSARNĄ" WARMIŃSKO-MAZURSKI FUNDUSZ LOKALNY (KRS 33231) nabyła osobowość prawną w 2001 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Do lutego 2024 r. podmiot posiadał status OPP. W aktach znajduje się aktualny statut.

W aktach znajduje się roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego oraz bilans za 2022 r.

Pismem z 30 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 28]

2. FUNDACJA NA RZECZ OSÓB Z CHOROBIAMI NOWOTWOROWYMI I PRZEWLEKŁYMI "JESTEŚMY RAZEM" (KRS 254402) nabyła osobowość prawną w 2006 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut.

Pismem z 30 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej

równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja nie odebrała korespondencji wobec czego organ podjął kolejne próby kontaktu (pismem z dn. 28 marca 2024 r. oraz emailem z dn. 11 kwietnia 2024 r.) które okazały się skuteczne.

Fundacja w lipcu 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 29]

3. **"FUNDACJA ARCHIPELAG INNOWACJI SPOŁECZNYCH" (KRS 482304)** nabyła osobowość prawną w 2013 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja nie odebrała korespondencji wobec czego organ podjął kolejne próby kontaktu (pismem z dn. 28 marca 2024 r. oraz emailem z dn. 28 marca 2024 r.) które okazały się nieskuteczne.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 30]

4. **FUNDACJA „OPIEKUN” (KRS 57853)** nabyła osobowość prawną w 2001 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot posiada status OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz odpis pełny z KRS ze stycznia i lutego 2024 r.

W aktach znajduje się roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego oraz bilans za 2022 r. oraz 2023 r.

Pismem z 30 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

Pismem z 20 sierpnia 2024 r. zwrócono się o nadesłanie sprawozdania z działalności za 2023 r. które fundacja nadesłała. Z uwagi na posiadany status OPP, nadesłano roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 31]

- 5. FUNDACJA REKORD (KRS 692755)** nabyła osobowość prawną w 2017 r. Podmiot figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz odpis pełny z KRS ze stycznia i lutego 2024 r.

W aktach znajdują się sprawozdania finansowe za lata 2019 – 2023, (obejmujące m.in. bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową), które w okresie objętym kontrolą fundacja nadesłała do organu. Wskazać należy że są to sprawozdania sporządzane w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 120) a nie roczne sprawozdania z działalności sporządzane na podstawie art. 12 ust. 2 FundU.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi. Fundacja nie odebrała korespondencji wobec czego organ podjął kolejną próbę kontaktu (pismem z dn. 28 marca 2024 r.) która okazała się skuteczna.

Fundacja w kwietniu 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 32]

- 6. FUNDACJA IM. PIOTRA KARPINIAKA (KRS 707438)** nabyła osobowość prawną w 2017 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 33]

- 7. FUNDACJA LEPSZA SZKOŁA (KRS 763924)** nabyła osobowość prawną w 2019 r. Podmiot figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz odpis pełny z KRS z dn. 30 stycznia 2024 r.

Pismem z 30 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

Pismem z 20 sierpnia 2024 r. zwrócono się o nadesłanie sprawozdania z działalności za 2023 r. jednak na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych takiego sprawozdania fundacja jeszcze nie złożyła. Wskazać należy że na sporządzenie sprawozdania za 2023 r. fundacja ma czas do końca 2024 r.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 34]

- 8. FUNDACJA ZDANOWICZ BE CREATIVE – KREATYWNA MOC POMAGANIA (KRS 780008 – WYKREŚLONA Z REJESTRU)** nabyła osobowość prawną w 2017 r. a utraciła ją w dn. 19 września 2024 r. Podmiot figurował w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiadał statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 30 stycznia 2024 r.

W aktach znajdują się sprawozdania finansowe za lata 2020, 2021 i 2022 (obejmujące m.in. bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową), które w okresie objętym kontrolą fundacja nadesłała do organu lub zostały pobrane przez organ. Wskazać należy że są to sprawozdania sporządzane w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości a nie roczne sprawozdania z działalności sporządzane na podstawie art. 12 ust. 2 FundU.

W aktach znajduje się także dokument złożony w dn. 26 sierpnia 2024 r. zatytułowany jako sprawozdanie merytoryczne za 2023 r. Wskazać należy że dokument ten nie odpowiada co do formy jak i treści sprawozdaniu jakie fundacje mają obowiązek corocznie sporządzać.

Pismem z 21 lutego 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego

poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

Pismem z 20 sierpnia 2024 r. zwrócono się o nadesłanie sprawozdania z działalności za 2023 r. jednak na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych takiego sprawozdania fundacja jeszcze nie złożyła. Wskazać należy że na sporządzenie sprawozdania za 2023 r. fundacja ma czas do końca 2024 r.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 35]

- 9. FUNDACJA MERAKLIS (KRS 783795)** nabyła osobowość prawną w 2019 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz odpis pełny z KRS z dn. 30 stycznia 2024 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości a sprawozdania z działalności są udostępnione do publicznej wiadomości w siedzibie fundacji. Do korespondencji fundacja dołączyła sprawozdanie za 2022 r.

Pismem z 20 sierpnia 2024 r. zwrócono się o nadesłanie sprawozdania z działalności za 2023 r. jednak na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych takiego sprawozdania fundacja jeszcze nie złożyła. Wskazać należy że na sporządzenie sprawozdania za 2023 r. fundacja ma czas do końca 2024 r.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 36]

- 10. FUNDACJA MARECKICH (KRS 853833)** nabyła osobowość prawną w 2020 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 25 stycznia 2024 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się

fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja nie odebrała korespondencji wobec czego organ podjął kolejną próbę kontaktu (pismem z dn. 28 marca 2024 r.), która okazała się skuteczna.

Fundacja w kwietniu 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 37]

- 11. FUNDACJA „LEWANDOWSKI PO LEPSZE JUTRO” (KRS 920486)** nabyła osobowość prawną w 2021 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 11 października 2021 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 38]

- 12. FUNDACJA NIEZŁOMNI WARMIA (KRS 890921)** nabyła osobowość prawną w 2021 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 21 maja 2021 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 39]

13. FUNDACJA INICJATYW SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH (KRS 933890) nabyła osobowość prawną w grudniu 2021 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 31 stycznia 2022 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi. Fundacja nie odebrała korespondencji wobec czego organ podjął kolejne próby kontaktu (pismem z dn. 28 marca 2024 r. oraz emailem z dn. 28 marca 2024 r.) które okazały się nieskuteczne.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 40]

14. FUNDACJA PRZYJAZNE CENTRUM PROMYK (KRS 979992) nabyła osobowość prawną w lipcu 2022 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 8 sierpnia 2023 r.

Pismem z 29 stycznia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja w lutym 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

Pismem z 20 sierpnia 2024 r. zwrócono się o nadesłanie sprawozdania z działalności za 2023 r. jednak na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych takiego sprawozdania fundacja jeszcze nie złożyła. Wskazać należy że na sporządzenie sprawozdania za 2023 r. fundacja ma czas do końca 2024 r.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 41]

15. FUNDACJA PRZYSZŁOŚĆ BEZ GRANIC (KRS 1056217) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2023 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 26 stycznia 2024 r.

Pismem z 13 sierpnia 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie pisemnej informacji (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

Fundacja we wrześniu 2024 r. udzieliła odpowiedzi z której m.in. wynika, że nie przyjmowała płatności we wskazanej wysokości.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 42]

- 16. FUNDACJA KONI AURA (KRS 1108194)** nabyła osobowość prawną we czerwcu 2024 r. Podmiot nie figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 6 czerwca 2024 r.

Pismem z 6 czerwca 2024 r. organ zwrócił się o udzielenie informacji o danych kontaktowych osoby uprawnionych do reprezentacji fundacji. Fundacja nie udzieliła odpowiedzi.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 43]

- 17. LIDZBARSKA FUNDACJA POMOCY "WARMIANKA" W LIKWIDACJI (KRS 623929)** nabyła osobowość prawną we wrześniu 2016 r. a od października 2023 r. znajduje się w stanie likwidacji. Podmiot figuruje w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 26 stycznia 2024 r.

W aktach znajdują się dokumenty ze sprawozdań finansowych za lata 2019-2022 (obejmujące m.in. informację dodatkową, oświadczenie zarządu, uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania), które w okresie objętym kontrolą fundacja nadesłała do organu lub zostały pobrane przez organ. Wskazać należy że są to sprawozdania sporządzone w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości a nie roczne sprawozdania z działalności sporządzone na podstawie art. 12 ust. 2 FundU.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 44]

- 18. FUNDACJA „W RODZINIE LEPIEJ” (KRS 343503 – WYKREŚLONA Z REJESTRU)** nabyła osobowość prawną we wrześniu 2009 r. a utraciła ją w dn. 15 lipca 2020 r. Podmiot nie figurował w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiadał statusu OPP. W aktach znajduje się ostatni aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 1 lutego 2024 r.

[akta kontroli poz. 45]

- 19. FUNDACJA "ONO" NIEPEŁNOSPRAWNI, ZAGROŻENI WYKLUCZENIEM, SENIORZY - AKTYWIZACJA, WSPARCIE W LIKWIDACJI (KRS 824578 – WYKREŚLONA Z REJESTRU)** nabyła osobowość prawną we lutym 2020 r. a utraciła ją w dn. 19 stycznia 2023 r. Podmiot figurował

w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 26 stycznia 2024 r.

W aktach brak jest innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 46]

20. FUNDACJA NOWA IDEA (KRS 534647 – WYKREŚLONA Z REJESTRU) nabyła osobowość prawną w 2014 r. a utraciła ją w dn. 15 listopada 2021 r. Podmiot figurował w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiadał statusu OPP. W aktach znajduje się ostatni aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 2 lutego 2024 r.

W aktach brak jest dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 47]

21. FUNDACJA HEAVEN (KRS 460881 – WYKREŚLONA Z REJESTRU) nabyła osobowość prawną w 2013 r. a utraciła ją w dn. 13 października 2023 r. Podmiot nie figurował w Rejestrze Przedsiębiorców. Podmiot nie posiadał statusu OPP. W aktach znajduje się ostatni aktualny statut oraz pełny odpis z KRS z dn. 1 lutego 2024 r.

W aktach brak jest dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 48]

II. Ustalenia szczegółowe:

1. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu lidzbarskiego; zmiany w stanie fundacji w okresie 2020 - 2024 r.

Przed rozpoczęciem kontroli Dyrektor Wydziału Kontroli, w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, pismem z dn. 7 sierpnia br., znak: WK-I.431.5.2024, zwrócił się do Starosty Lidzbarskiego o nadesłanie wykazu fundacji znajdujących się pod nadzorem Starosty w latach 2020 - 2024. Z wykazów dołączonych do pisma Starosty znak: OR.514.2.2024 oraz z ustaleń kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie powiatu lidzbarskiego działały łącznie 22 fundacje. Z tej liczby, na dzień 31 sierpnia br. pod nadzorem Starosty pozostawało 16 fundacji albowiem 1 fundacja w styczniu 2023 r. zmieniła siedzibę na powiat olsztyński, a 5 fundacji utraciło osobowość prawną. W toku kontroli przedłożono wykazy fundacji prowadzone osobno w latach 2020 – 2024, zawierające nazwę, dane adresowe i kontaktowe, skład zarządu oraz cel działania.

[akta kontroli poz. 16-20]

Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

2. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu lidzbarskiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

Stosownie do treści art. 15a FundU, w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, starosta wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów art. 12-15 FundU. Wskazać należy, że ww. regulacja odnosi się do fundacji które objęte są nadzorem właściwego miejscowo „swojego” starosty (innego niż Starosta Lidzbarski), posiadają ogólnopolski zasięg działania i dodatkowo korzystając ze środków publicznych, działają „gościnnie” na obszarze - w tym przypadku - powiatu lidzbarskiego. W zasadzie nie istnieją skuteczne mechanizmy dające staroście możliwość powzięcia wiadomości o działalności takiej fundacji na jego obszarze. Możliwe jest oczywiście, że starosta taką informację poweźmie przypadkiem, np. udzielając takiemu podmiotowi dotacji bądź też uzyskując w jakiś inny sposób wiedzę o takiej działalności (reklama, ulotki, pismo od fundacji, itp.). Mając taką ewentualną wiedzę starosta winien objąć fundację odpowiednim nadzorem.

Z pisma Starosty Lidzbarskiego znak: OR.514.2.2024 oraz ustaleń poczynionych w toku kontroli wynika, że Starosta nie posiada wiedzy na temat „obcych” fundacji korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze powiatu lidzbarskiego w latach 2020-2024.

[akta kontroli poz. 12]

Przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie.**

3. Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 FundU, o wpisaniu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd zawiadamia ministra właściwego ze względu na zakres jego działania oraz cele fundacji, zwanego dalej „właściwym ministrem” oraz właściwego ze względu na siedzibę fundacji starostę, przesyłając jednocześnie statut.

Kontrola wykazała, że we wszystkich aktach fundacji mających siedzibę na terenie powiatu lidzbarskiego, znajdują się postanowienia o dokonaniu wpisu oraz statuty (także aktualne po zmianach), przesyłane przez sąd rejestrowy. Dodatkowo organ korzystał w danych zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym czego dowodem są znajdujące się w aktach wydruki odpisów pełnych z KRS oraz danych o złożonych sprawozdaniach finansowych.

Zgromadzone dokumenty stanowią wystarczającą bazę wyjściową do prowadzenia nadzoru pod kątem podstaw prawnych działania fundacji.

[akta kontroli poz. 19-61]

Przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie.**

4. Nadzór Starosty nad działalnością fundacji pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (art. 12 FundU).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 FundU, o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu

nieprocesowym na wniosek właściwego ministra lub starosty. Starosta posiada uprawnienia analogiczne do uprawnień właściwego ministra, z tym, że fundacje nie mają obowiązku składania starostom sprawozdań ze swojej działalności. Fundacje mają obowiązek (poza wyjątkiem określonym w art. 12 ust. 2a FundU) corocznego sporządzania merytorycznego sprawozdania ze swojej działalności, obejmującego najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdanie fundacja składa do właściwego ministra.

Szczegółowy zakres informacji jakie musi zawierać sprawozdanie został określony w:

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) – obowiązującego do dn. 30 grudnia 2022 r.;
- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2791) - obowiązujące od dn. 1 stycznia 2023 r.;

dalej jako „rozporządzenie”.

W sprawozdaniu zawarte są dane, na podstawie których organ nadzoru jest w stanie wstępnie ocenić, czy działalność fundacji jest zgodna z przepisami prawa, statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

W związku z powyższym starosta realizujący nadzór, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 15a ust. 2 FundU), powinien aktywnie podejmować odpowiednie działania zmierzające do uzyskania wiedzy na temat działalności danej fundacji. Najprostszym działaniem nadzorczym jest zapoznanie się ze sporządzonym sprawozdaniem. Co prawda fundacje nie mają obligatoryjnego obowiązku przekazywania sprawozdań staroście, muszą je jednak udostępniać do publicznej wiadomości (art. 12 ust. 3 FundU). Możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinno to nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane (art. 12 FundU oraz § 5 ww. rozporządzenia z dn. 8 maja 2001 r.). Starosta może także monitorować strony internetowe fundacji na których często są zamieszczane sprawozdania. Starosta w celu realizacji nadzoru powinien podjąć odpowiednie kroki, w szczególności wystąpić do fundacji o udostępnienie kopii sprawozdania jak i wskazania miejsca jego upublicznienia. Podkreślenia wymaga że działanie takie mieści się w *ratio legis* ww. przepisów, Dopiero po podjęciu odpowiednich działań, zmierzających do zapoznania się ze sprawozdaniem, przy jednoczesnej odmowie bądź braku reakcji ze strony fundacji, organ może stwierdzić, że realizacja nadzoru pośredniego jest utrudniona bądź też niewykonalna. Podejmując odpowiednie działania organ jednocześnie zwalnia się z ewentualnego zarzutu bezczynności.

Przepisy ustawy o fundacjach nie przewidują możliwości wnioskowania do sądu o nałożenie grzywny, tak jak zostało to uregulowane w art. 26 ustawy o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261). W FundU ustawodawca nie określił także szczegółowo kompetencji organu nadzoru, tak jak zostało to zrobione w art. 25 ust. 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach. Nie

oznacza to jednak, że organ z powodu występującej *luki technicznej*, uprawniony jest do zaniechania jakiegokolwiek aktywności nadzorczej, w szczególności tej zmierzającej do zapoznania się z rocznym sprawozdaniem. Na marginesie należy wskazać, że nauka prawa wypracowała sposoby na zniwelowanie luk występujących w systemie prawa. Jednym ze sposobów jest stosowanie analogii, czyli wnioskowania z podobieństwa (*argumentum a similitudine*). Dla zobrazowania możliwości takiego rozwiązania, jako przykład można wskazać na brak szczegółowych regulacji odnośnie likwidacji fundacji i postulat możliwości odpowiedniego stosowania przepisów prawa spółdzielczego, prawa o stowarzyszeniach lub kodeksu spółek handlowych. Za stosowaniem właśnie przepisów prawa spółdzielczego opowiadał się Henryk Cioch, który przyjmuje *de lege lata*, że mogą być odpowiednio w tym przedmiocie stosowane przepisy art. 113–129 ustawy prawo spółdzielcze, szczegółowo regulujące likwidację spółdzielni. Za dopuszczalnością stosowania odpowiednich przepisów prawa spółdzielczego bądź prawa o stowarzyszeniach w odniesieniu do luk w statucie fundacji opowiedział się również Sąd Najwyższy w Postanowieniu z dnia 8 lutego 2000 r. sygn. akt I CKN 416/98 (Marta Stepnowska, Przegląd Sejmowy nr 4(165)/2021, s. 175-188).

Starosta jako organ nadzoru pośredniego, spotykając się z odmową przekazania dokumentacji bądź udzielenia informacji, a także w sytuacji notorycznego braku odbioru korespondencji, powinien rozważyć zasadność zastosowania dalszych kroków określonych w art. 12 ust. 1 FundU (wniosek do sądu o zbadanie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutu oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona). W takim przypadku w postępowaniu dowodowym fundacja będzie musiała przedstawić wszystkie dokumenty związane ze swoją działalnością, które będą niezbędne do wydania przez sąd orzeczenia. Stąd też starosta, będący uczestnikiem postępowania, będzie mógł uzyskać niezbędną wiedzę do ewentualnego wnioskowania o zastosowanie innych środków nadzorczych określonych w art. 13-15 FundU. Rozwiązanie takie jest z pewnością niekorzystne z punktu widzenia sprawności i ekonomii wykonywania nadzoru. Właściwe w sprawach nadzoru bezpośredniego sądy rejonowe, mogą wydawać postanowienia: o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i postanowieniami statutu oraz nadanymi jej celami, uchylające uchwałę zarządu lub wstrzymujące jej wykonanie, zawieszające zarząd fundacji i wyznaczające zarządcę przymusowego, a także zarządzające przymusową likwidację fundacji. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dn. 16 kwietnia 2021 r. sygn. akt I CSK 492/20, należy dostrzec, że oparte na ww. przepisie (12 ust. 1 FundU) rozstrzygnięcie nadzorcze w istocie nie wywiera żadnych skutków w sferze podmiotowości prawnej fundacji, a zatem jej istnienia, jak i zarządu sprawami. Nie można wprowadzić wykluczyć, że w przyszłości doprowadzi ono do wszczęcia innego postępowania mającego na celu np. ustanowienie zarządu przymusowego na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy o fundacjach, (...), jej wynik nie wpływa na status, zdolność prawną ani zdolność do czynności prawnych fundacji, a ma na celu jedynie wskazanie uchybień w jej funkcjonowaniu.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w okresie objętym kontrolą, Starosta Lidzbarski nie dokonywał analizy sprawozdań, ani też nie zwracał się – poza 5 przypadkami w 2024 r. - do podległych mu fundacji o ich przekazanie. Starosta nie występował także o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań.

Jedynie w przypadku 3 fundacji organ dysponuje łącznie 4 sprawozdaniami z działalności:

1. FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZNEGO "NAD SYMSARNĄ" WARMIŃSKO-MAZURSKI FUNDUSZ LOKALNY (Nr 1) – sprawozdanie OPP za 2022 r.
2. FUNDACJA „OPIEKUN” (Nr 4) – sprawozdanie OPP za 2022 r. i 2023 r.
3. FUNDACJA MERAKLIS (Nr 9) – sprawozdanie z działalności za 2022 r.

Poza powyższymi jednostkowymi przypadkami, organ nie posiada innych sprawozdań z okresu objętego kontrolą. Poza ww. 5 przypadkami z 2024 r. nie podejmowano też innych prób zmierzających do ich uzyskania. Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkuje tym, że organ nadzoru nie posiadał odpowiedniej wiedzy o działalności podległych mu fundacji, tym samym nie był w stanie stwierdzić czy ich działalność jest zgodna z prawem, statutem i celem. Zaznaczyć należy, że powinność nadzoru wynika z *ratio legis* ww. przepisów.

W dn. 10 września 2024 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracowników realizujących zadanie Pani [REDAKTOWANE] oraz Pani [REDAKTOWANE], o następującej treści:

Pytanie 1: W jaki sposób pozyskiwała Pani informacje o działalności fundacji w latach 2020-2024?

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Nie podejmowałam takich działań, nie występowałam do fundacji ale zaglądałam na ich strony żeby przedsięwziąć zmiany personalne lub dane osób reprezentujących.

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Drogą listową zwracałam się o podanie informacji które w danym momencie były nam potrzebne. Kopia pism a/a znajduje się w aktach fundacji. Wykonywałam telefony do fundacji. Nie sporządzałam notatek z rozmów. Pozyskiwałam dane z tego co nadesłały fundacje.

Pytanie 2: Czy i w jaki sposób (w latach 2020-2024) podejmowała Pani działania nadzorcze ukierunkowane na przekazanie staroście corocznych sprawozdań? Czy i w jaki sposób zapoznawała się Pani z corocznymi sprawozdaniami fundacji?

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: W sierpniu 2024 r. wystąpiłam do 5 fundacji o przekazanie rocznych sprawozdań za 2023 r. i jakieś już wpłynęły ale obecnie pracuję w innym wydziale i nie miałam możliwości czasowych zapoznać się z nimi.

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Fundacje przysyłały nam sprawozdania we własnym zakresie. Wykonywałam telefony o nadesłaniu sprawozdań lecz nie sporządzałam notatek. Wszelkie nadesłane sprawozdania znajdują się w aktach fundacji.

Pytanie 3: Czy w latach 2020-2024 podejmowała Pani działania w kierunku ustalenia czy i w jaki sposób fundacje upubliczniły roczne sprawozdania? Czy analizowała Pani takie sprawozdania?

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Czasami zaglądałam na strony internetowe fundacji żeby sprawdzić czy są na nich sprawozdania. Nie drukowałam ich i nie robiłam notatek. Ustalałam także telefonicznie ale nie sporządzałam notatek.

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Nie podejmowałam takich działań.

[akta kontroli poz. 22-23]

Z pisma Starosty znak: OR.514.2.2024 przekazanego przed rozpoczęciem kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą do Starosty Lidzbarskiego nie wpłynęły żadne sygnały wskazujące na potencjalne nieprawidłowości w fundacjach mających siedzibę na terenie powiatu lidzbarskiego.

[akta kontroli poz. 12]

Starosta dokonał błędnej interpretacji przepisów art. 12-15 FundU w zakresie znaczenia normatywnego terminu nadzór, który w kontrolowanym zakresie przyjąć powinien postać aktywnych działań następujących niezależnie od ewentualnie otrzymywanych sygnałów o nieprawidłowościach w podmiotach nadzorowanych.

W powyższym zakresie kontroli poddano realizację nadzoru nad 19 fundacjami. Nie wzięto pod uwagę 2 fundacji (Nr 15 i 16) z uwagi na datę nabycia osobowości prawnej przypadającą na lata 2023-2024. Wobec tych podmiotów nie ziścił się jeszcze obowiązek nadzoru, albowiem nie upłynął jeszcze termin na sporządzenie rocznych sprawozdań, tym samym organ nadzoru nie dysponuje narzędziem umożliwiającym dokonanie analizy ich działalności. Pominęto także 1 fundację która utraciła osobowość prawną w lipcu 2020 r. (Nr 7) oraz 1 fundację której akta, z uwagi na zmianę siedziby styczniu 2023 r., przekazano do Starostwa Powiatowego w Olsztynie (KRS 800930).

Brak należytego nadzoru nad zgodnością działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem w jakim fundacja została ustanowiona, polegający na nieanalizowaniu rocznych sprawozdań oraz braku podjęcia jakichkolwiek odpowiednich działań zmierzających do zapoznania się z ich treścią, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 ust. 1 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowanej aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie od fundacji informacji umożliwiających ocenę ich działania zgodnie z przepisami prawa i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorująca ich pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

5. Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów.

Stosownie do treści art. 5 ust. 5 FundU, fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.

Działalność gospodarcza prowadzona przez fundację służy jako uzupełnienie w pozyskiwaniu środków materialnych i stanowi jedynie uzupełnienie aktywności statutowej. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny, w wyroku z dn. 12 lutego 2020 r. sygn. akt V ACa 233/19 „*działalność gospodarcza fundacji nie może być głównym i wyłącznym celem jej działania, bowiem z treści art. 5 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach wynika, iż istotą fundacji i zasadniczym jej celem jest prowadzenie działalności statutowej, działalność gospodarcza zaś ma jedynie tworzyć warunki realizacji celów statutowych i uzupełniać środki na działalność statutową. Działalność gospodarcza fundacji musi być więc dostosowana i podporządkowana działalności statutowej, co oznacza, że co*

najmniej większość dochodów z działalności gospodarczej musi być przeznaczona na cele statutowe, wydatki zaś na działalność gospodarczą muszą pozostawać w rozsądnej proporcji do wydatków na cele statutowe". Działalność gospodarcza fundacji ma z jednej strony pozostawać w ścisłym związku z prowadzoną działalnością statutową, z drugiej jednak nie może stanowić wyłącznego zadania fundacji.

Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych powinien zatem baczyć aby działalność gospodarcza fundacji prowadzona była w rozmiarach służących realizacji jej celów. Podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny jest roczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Ustawodawca mając na względzie potrzebę zapewnienia informacji pozwalających ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych (w tym także prowadzonej działalności gospodarczej) oraz ujednoczenia sprawozdań, w art. 12 ust. 4 FundU, zawarł delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego.

Stosownie do regulacji zawartych w obowiązującym do dn. 31 grudnia 2022r., rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. sprawozdanie powinno zawierać m.in.:

- informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (§ 2 pkt 3),
- informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) oraz formy płatności (np. gotówka, przelew), odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł (§ 2 pkt 5),
- informację o poniesionych kosztach na działalność gospodarczą (§ 2 pkt 6).

Od dn. 1 stycznia 2023 r. zastosowanie ma rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. Powyższe dane umieszcza się w cz. II, III i IV ustalonego formularza.

Starosta w ramach sprawowanego nadzoru powinien corocznie analizować sporządzane sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji, także pod kątem danych dot. prowadzonej działalności gospodarczej. Oczywiście możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem merytorycznym z działalności fundacji uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinna nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane. Wynikało to z treści § 5 ww. rozporządzenia z dn. 8 maja 2001 r. Organ nadzoru może zapoznać się ze sprawozdaniem po jego upublicznieniu (np. na stronie internetowej fundacji) bądź zwrócić się o przekazania jego kopii, albowiem fundacje nie są zobowiązane do ich obligatoryjnego przesyłania starostom. Takie ukształtowanie uprawnień starosty powoduje niestety konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań.

Innym sposobem pozyskania ww. danych jest zapoznanie się ze sprawozdaniem finansowym sporządzanym w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości. Stosownie do treści art. 47 tej ustawy, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Natomiast w myśl przepisu art. 49 przytoczonego aktu, sprawozdanie z działalności jednostki powinno obejmować m. in. istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej.

W kontrolowanym okresie, spośród 22 fundacji działających na terenie powiatu lidzbarskiego 6 posiadało wpis do rejestru przedsiębiorców KRS (Nr 5, 7, 8, 17, 19, 20).

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w okresie objętym kontrolą Starosta Lidzbarski nie posiadał pełnej wiedzy odnośnie skali działalności gospodarczej prowadzonej przez podległe mu fundacje.

Jedynie w przypadku 3 fundacji organ dysponuje dokumentacją finansową:

1. FUNDACJA REKORD (Nr 5) – sprawozdania finansowe za lata 2019 – 2023 obejmujące m.in. bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową.
2. FUNDACJA ZDANOWICZ BE CREATIVE – KREATYWNA MOC POMAGANIA (Nr 8) – sprawozdania finansowe za lata 2020 - 2022 obejmujące m.in. bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową
3. LIDZBARSKA FUNDACJA POMOCY „WARMIANKA” W LIKWIDACJI (Nr 17) – sprawozdania finansowe za lata 2019 - 2022 obejmujące m.in. informację dodatkową, oświadczenie zarządu, uchwałę o zatwierdzeniu sprawozdań.

Jak już zostało wskazane powyżej, są to sprawozdania sporządzane w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości a nie roczne sprawozdania z działalności sporządzane na podstawie art. 12 ust. 2 FundU. Jednakże z uwagi na zawarte w nich dane, organ na ich podstawie jest w stanie ocenić skalę prowadzonej działalności oraz stosunek osiąganego z niej przychodu do przychodu osiąganego z pozostałych źródeł.

Poza powyższymi przypadkami, organ nie posiada innych danych (w przedmiotowym zakresie) z okresu objętego kontrolą. W aktach fundacji przedłożonych do kontroli brak jest także dowodów aktywności organu w tym zakresie.

W dn. 10 września 2024 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracowników realizujących zadanie Pani [REDAKTOWANE] oraz Pani [REDAKTOWANE], o następującej treści:

Pytanie 4: Czy w latach 2020 – 2024 ustalała Pani które fundacje prowadzą działalność gospodarczą i czy w stosunku do takich fundacji analizowano zakres działalności pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów ?

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Drukowałam odpisy z KRS i pobierałam z KRS dane o spr. finans. i wpinałam do akt fundacji. Analizowałam te dane i porównywałam je do poprzedniego okresu.

Odpowiedź [REDAKTOWANE]: Analizowałam statuty pod kątem możliwości prowadzenia działalności. Analizowałam nadesłaną przez fundacje dokumentację finansową pod tym kątem i nie miałam uwag.

[akta kontroli poz. 22, 23]

Brak należytego nadzoru nad działalnością gospodarczą wszystkich fundacji które ją prowadzą, pod kątem jej rozmiarów służących realizacji celów, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 w zw. z art. 5 ust. 1 zd. 2 i ust. 5 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowanej aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie od fundacji informacji, umożliwiających ocenę działalności gospodarczej pod kątem jej rozmiarów służących realizacji celów.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorująca ich pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

6. Nadzór nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.

Fundacja składa corocznie właściwemu ministrowi sprawozdanie ze swojej działalności. Jego treść jest określona przez ww. rozporządzenia. Zgodnie z art. 12 ust 3 FundU sporządzone sprawozdanie jest przez fundację udostępniane do publicznej wiadomości.

W okresie objętym kontrolą organ nie podejmował żadnych działań w kierunku ustalenia czy fundacje realizowały powyższy obowiązek. Jedynie w przypadku Fundacji Meraklis (Nr 9) organ posiada wiedzę, że sprawozdania z działalności są udostępniane do publicznej wiadomości w siedzibie fundacji.

Opisane powyżej wyjaśnienia pracownika, który wyjaśnił, że czasami zaglądano na strony fundacji w celu ustalenia czy są na nich zamieszczone sprawozdania, nie zasługują na uwzględnienie. W aktach brak jest jakichkolwiek wydruków z tych stron czy też notatek z poczynionych ustaleń.

Brak próby ustalenia czy wskazane fundacje wykonały obowiązek udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości stanowi **uchybiecie** skutkujące naruszeniem art. 12 ust. 1 i 3 FundU.

[akta kontroli poz. 22, 23, 27-48]

Przyczyną uchybień jest nienależyte wykonywanie czynności nadzorczych.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorujące ich pracę.

Przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

7. Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.

Zgodnie z art. 13 FundU właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie

zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast stosownie do art. 14 ust. 1 i 2 jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, organ o którym mowa w art. 13, może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu, albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie terminu albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, organ o którym mowa w art. 13, może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Lidzbarski nie wnioskował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, a także nie stosował środków nadzorczych w stosunku do zarządu fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 12]

8. Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.

W okresie objętym kontrolą Starosta Lidzbarski nie wnioskował do Sądu o likwidację fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 12]

9. Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Starosta na podstawie art. 14a FundU sprawuje kontrolę nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ustawa z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 za zm., dalej „TerroryzmU”), w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 12 TerroryzmU.

Instytucjami obowiązany są m. in. fundacje ustanowione na podstawie FundU, w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako

pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21 Terroryzmu).

Do obowiązków fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów Terroryzmu należy m.in.:

- wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 9);
- wyznaczenie spośród członków organu zarządzającego osoby odpowiedzialnej za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7);
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na jej rzecz z przepisami ustawy (art. 8);
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji, a także sporządzanie w postaci papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka, jak również jego aktualizacja nie rzadziej niż co 2 lata (art. 27);
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów (art. 33–37, art. 39 i art. 41);
- stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46);
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3);
- prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji w stosunku do klientów, wobec których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3);
- podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego;
- przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49);
- wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50);
- przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1);
- zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74);
- stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117);
- wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej (dalej jako GIIF) sprawuje kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz

finansowaniu terroryzmu. W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, kontrolę sprawują także, na zasadach określonych w ustawie, ministrowie lub starostowie - w odniesieniu do fundacji (art. 130 ust 1 i 2 pkt 3 Terroryzmu).

Kontrola jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli zawierających w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Przy opracowywaniu planów kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849. GIIF może zwrócić się do starosty, o przeprowadzenie kontroli doraźnej w instytucjach obowiązanych (art. 131 Terroryzmu).

Starosta przekazuje GIIF:

- roczne plany kontroli wraz z uzasadnieniem, nie później jednak niż do dn. 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę, a także aktualizacje planów, w terminie 14 dni od dnia ich sporządzenia;
- zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli doraźnej wraz z uzasadnieniem, nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, chyba że przeprowadzenie kontroli wynika z zaktualizowanego planu kontroli;
- informację o wynikach kontroli, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania (art. 131 ust. 5 Terroryzmu).

Tryb i zasady przeprowadzania kontroli zawarte są w przepisach art. 133-146 Terroryzmu.

Starosta realizując ustawowy obowiązek kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną, musi przede wszystkim posiadać wiedzę czy dana fundacja nabyła taki status w związku z realizowanymi płatnościami gotówkowymi. Jak już zostało wskazane powyżej, podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny stanu faktycznego, jest coroczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Stosownie do § 2 pkt 10 i 11 ww. rozporządzenia (obowiązującego do dn. 31 grudnia 2022 r.), sprawozdanie powinno zawierać informację, czy fundacja jest instytucją obowiązaną oraz o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację płatności w gotówce, o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, wraz ze wskazaniem daty i kwoty operacji. Według aktu wykonawczego obowiązującego od dn. 1 stycznia 2023 r. t.j. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r., wymagane dane zamieszcza się w polu X i XI formularza stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

Innym sposobem uzyskania ww. danych jest zwrócenie się bezpośrednio do fundacji o przesłanie żądanych informacji.

Starosta Lidzbarski pismem OR.514.2.2024 z dn. 28 sierpnia 2024 r. poinformował że, w okresie objętym kontrolą fundacje nie zgłaszały Staroście płatności w gotówce o wartości równej lub

przekraczającej równowartość 10.000 euro. Starosta wskazał także że wystąpił pisemnie do podległych mu fundacji o podanie informacji w przedmiotowej materii a fundacje w odpowiedzi złożyły stosowne oświadczenia.

W powyższym zakresie kontroli poddano realizację nadzoru nad 19 fundacjami. Nie wzięto pod uwagę 1 fundacji (Nr 16) z uwagi na datę nabycia osobowości prawnej w 2024. Wobec tego podmiotu nie ziścił się jeszcze obowiązek nadzoru, albowiem nie upłynął jeszcze termin na sporządzenie rocznego sprawozdania, tym samym organ nadzoru nie dysponuje narzędziem umożliwiającym dokonanie analizy jej działalności. Pominięto także 1 fundację która utraciła osobowość prawną w lipcu 2020 r. (Nr 7) oraz 1 fundację której akta, z uwagi na zmianę siedziby styczniu 2023 r., przekazano do Starostwa Powiatowego w Olsztynie (KRS 800930).

Ustalono, że Starosta Lidzbarskim pismami z dn. 29 i 30 stycznia 2024 r., 20 lutego 2024 r. oraz 13 i 20 sierpnia 2024 r. zwracał się do podległych mu fundacji o udzielenie pisemnej informacji odnośnie korzystania ze środków publicznych, aktualnych danych kontaktowych, aktualnego składu zarządu oraz oświadczenia (wg. załączonego wzoru) czy fundacja, w ramach prowadzonej działalności przyjmuje/dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro. Załączony wzorzec zawiera oświadczenie o zobowiązaniu się fundacji do niezwłocznego poinformowania gdy taka operacja lub działalność zaistnieje. Organ określił termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi.

W wyniku zapytania skierowanego łącznie do 15 fundacji (Nr 1-15), 13 fundacji udzieliło odpowiedzi z których wynika że nie są one podmiotami obowiązanyymi. W przypadku 2 fundacji (Nr 3, 13) korespondencja nie została odebrana. Ponowienie korespondencji okazało się także nieskuteczne.

W przedmiotowej materii Starosta podjął odpowiednie działania dopiero w 2024 r, jednakże w latach poprzednich (w okresie objętym kontrolą) takiej aktywności nie wykazywał.

Brak należytego nadzoru nad fundacjami, pod kątem ustalenia czy są one instytucją obowiązana, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 14a FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest nienależyte wykonywanie czynności nadzorczych

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorujące ich pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały złożone zastrzeżenia.

III. Zalecenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Wzmoczenie nadzoru nad pracownikami odpowiedzialnymi za realizację zadania.
2. Zmianę sposobu wykonywania czynności nadzorczych nad fundacjami z pasywnego na aktywny.
3. Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad działalnością fundacji, pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona

(w szczególności poprzez działania zmierzające do analizy sprawozdań merytorycznych z działalności).

4. W przypadku braku możliwości zapoznania się ze sprawozdaniem, pomimo podjętych działań w tym kierunku oraz w razie uzasadnionych wątpliwości co do zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem, rozważenie skierowania do sądu wniosków w trybie art. 12 FundU.
5. Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad prowadzeniem przez fundację działalności gospodarczej, w rozmiarach służących realizacji jej celów (w szczególności przez analizę statutów i rocznych sprawozdań z działalności).
6. Sprawowanie należytego nadzoru nad obowiązkiem udostępnienia przez fundację rocznego sprawozdania z działalności do publicznej wiadomości.
7. Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych pod kątem ustalenia, czy fundacja jest podmiotem obowiązującym w rozumieniu przepisów TerroryzmU. W przypadku ustalenia, że fundacja jest podmiotem obowiązującym, podjęcie działań kontrolnych na podstawie art. 14a FundU w zw. z art. 130-146 TerroryzmU.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Radosław Król**